

razumejo. Posebno je težavno učencem dokazati kaj, kar se jim ne more resnično ali saj v podobah pokazati.

Tu je treba, da je učitelj posebno marljiv in da napreduje prav počasi in sicer po lahkih stopnjicah otroškega zaumena. Posebno pa mora pri podučevanju paziti učitelj kersčanskega nauka, da ne podučuje učencev v jeziku in v izrazih, ki so otrokom še popolnoma neznani. Koliko izrazov otrok ne razume in ali pa jih napačno razume, kar še bolj škoduje, kakor prvo. Pred vsem se morajo učenci vaditi, da razumejo, kaj pomenjajo ti ali uni izrazi, kedaj se govori tako, kedaj tako i. t. d. Ako se n. pr. govori: „Bog je dober“, se mora otroku na tanko razlagati, kaj vse pomenja beseda „dobro“. Otrok vé, kaj je dobro, pa le po vnanjem okusu; pravi zaumen od besede „dobro“ se mu mora po zgledih na dolgo in široko razložiti, preden vé, kaj vse pomenja ta beseda.

Bodi natančen sam s seboj! Kar učitelj tirja od svojih učencev, naj tudi sam na sebi kaže, tedaj mora biti učitelj v vseh rečeh sam s seboj prav natančen. Mnogokrat vidimo starše, ki od svojih otrok več tirjajo, kakor sami od sebe, — in ravno taki so tudi radi učitelji. Učitelj je nagle jeze, vsaka reč mu je koj preveč, za vsako malo reč se huduje in grozi ali še celó kaznuje; njegovi učenci pa naj bi bili pohlevni, krotki in poterpežljivi kakor jagnjeta. Učitelj koj udari s palico, če ga kdo iz med učencev le količkaj razserdi; učenec pa bi moral vse voljno poterpeti, če ga kdo njegovih součencev razžali. Ako učitelj to in enako premišljuje, bode videl, da mu še veliko veliko manjka do lepih učiteljevih lastnosti, in da bode pred vsem drugim sam sebe gledal, potem še le svoje učence.

Šolske stvari.

Vaje v pisanji. Ako se mlad ne učiš, se za starost slabo preskerbiš. Bogastvo človeku ne dá vselej dovoljnosti. Boljša je žlica soka v miru, kot polna miza jedi v prepiru. Britke sapé ne pozabi, ko te pomlad v svate vabi! Boljši je dober glas kot srebern pas. Boga ljubiti je naj večja modrost. Blagi otroci so staršem častita podpora. Bogastvo iz odertije se nenadoma razbije. Cvetice lepo cvetó, pa vendar enkrat odcvetó. Ceni vse dobro! Čas je veter, ki pleve razpihava, in le zerno pušča. Čas vse poorje. Čas vse v kozji rog vžene. Človeška omika ima korenino v pisavi. Dobro drevó rodi dober sad. Dokler sreča

je s teboj, imel boš prijateljev roj. Drevi utegne marsikaj drugače biti, kakor je bilo davi. Danes hudo navado lože premagaš, kakor jutri. Eden krivičen sold deset pravičnih sné. Enkrat bode tudi tebi treba umreti. Eno je potrebno. Fantje in dekleta! nikar ne iščite svoje časti v dragih in nečimernih oblačilih! Govori malo, poslušaj raji! Gospoduj počasi, vbogaj hitro! Gani se za vse lepo! Hodi po pravi poti! Hoja pravičnih je zarjini luči enaka. Hitro se primi dela! Iz sadú se drevo spozná. Iz mlada se tern ostrí. Imej povsod pravi red! Jabelko ne pade daleč od drevesa. Jabelko je zjutraj zlato. Kolovrat bitij vedno se verti. Kratko je veselih dni število. Kolikor jezikov znaš, toliko človekov veljaš. Kar na svetu živi, vse kmet preredi. Kerpek in terpež deržita pol sveta. Kruh, sol jej; pravico govori! Kdor za tuje prime, ob svoje pride. Ljudje naj bodo vsi bratje, in bratje vsi národi! Laž in zvijača pogine. Lenoba je peklena mreža. Lakomnost je človeku velikrat v potrato. Med pravico in krivico ni srede. Modre besede so zlata jabelka. Mladina je naj lepši up domovine. Nesreča ne spi. Nebó in zemlja stá zerkalo božje vsemogočnosti. Napuh in mladinska prevzetnost se vselej vtepa. Oči več vidijo od ušesá. Od dobrih besedi se nihče ne zredi. Ošabnost pelje v zaničevanje in v sovraštvo. Pridni otroci so veselje staršem. Prepovedan pot pelje v prepovedan kot. Pomagaj vsakemu, kolikor vterpiš! Po delu pride plačilo. Prositi ni beračiti. Rokodelstvo je lepa dota. Rahla beseda zlobnost vtolaži. Spomin je zercalo, ki v njem lastno obličje ogleduješ. Svet je vseh ljudi dom. Stojec mlin in premolčéč jezik ne hasnita. Sila moč premaga. Škoda modri. Šega še ni postava. Tiha voda mostove pobira. Tik sreče nesreča preži. Ura enkrat zamujena, ne pride nobena. Vsaka pot ne derži domú. Varčnost je hči modrosti. Veliko kapljic vode kamen izvotli. Za ljubo imej deželo, kjer si rojen, koder si kruh služil in kamor še za kruhom pojdeš! Zgubljeno je zgubljeno. Življenje je terpljenje. Železo sné rijá, nečimernost pa otroka.

Vaje v spisovanji pisem. Tone svojemu prijatelju Mihcu popisuje kerta.

Ljubi prijatelj!

Dobro veš, kako zelo ljudje sovrašijo kerta na vertu in travniku, in mu to pa uno škodo podtikajo, da ga le prav neusmiljeno preganjajo, lové in pobijajo. Pri nas hodi ravno sedaj po vasi mož, ki lovi kerte. Gospodarji mu jih plačujejo po 5 soldov, in koj meniš, da ta „kertar“, kakor ga sploh imenujejo, ne opravi dobro? Nekteri dan jih prinese po dvajset in še več na terti navezanih. Uboge živali! Kaj praviš, kakaj prosti ljudje kerta tako neusmiljeno preganjajo? Berš ko ne zato, ker je kert tiha živalica, ki živi na skrivnem pod zemljo. Kert se šteje k doječim živalim ali k sesavcem, in je navadno črn; dobe se pa tudi rujavkasti in belkasti kerti. Kertova koža je pri vsem tem, da vedno ríje po vlažni zemlji, vendar prav čedna in čista kakor žamet. Oči ima prav drobne in v koži skrite, da jim perst ne škoduje, pri tem pa ima zelo tanak nos, kteri ima na koncu gibljiv rilček. Iz med vseh doječih živali je edini kert, ki se živi pod zemljo, in ne je, kakor prosti ljudje menijo, korenatca in sploh nič od rastlinstva. Njegov živeč

so le kože in drugi ostanki od črvec, kateri podjedajo rastline in delajo škodo. In ravno zavoľjo tega, ker kert gre za škodljivimi merčesi, so kerti veliki dobrotniki na vertih in travnikih, in ni prav, da jih kdo lovi in preganja. Kupec persti, ki jo kert narije na verh zemlje, naj se pa razgrabi po travi, in tako ne škoduje ne kert in ne kertina.

Verjemi in povej to tudi svojim sošedom! Bodi zdrav!

Tvoj

prijatelj

T o n e.

Lukec popisuje Jakcu prve pomladne živalice.

Priserčni moj Jakec!

Včera j sem šel z očetom na polje, in ne morem ti povedati, koliko živalic sem še zapazil, ki se še tu pa tam radujejo veselo pomladi. Tu sem videl čmerlja, ki je grebel luknjo v topla tla, in si gnjesdo narejal. Tam je bežal in se čez glavo prekucoval svitel hrošč berzec ali krešič, ki se še ni navadil dobro hoditi po novih tleh. Videl sem mravlje, kako urno še tekajo sim in tje in znašajo različnih drobnin, pesdirja, semena, lesorja, da si napravljajo mravljišče in v njem nove hiše in ulice. Povem ti, ljubi moj, da sedaj je naj lepši čas za vsakega, ki opazuje lep svet in vse, kar nam modri stvarnik na njem kaže. Pojdi sedaj tudi ti pod milo nebo, in veseli se

z svojim

prijateljem

L u k e c m.

Koristne stvari.

Naravni nagib in življenje živali.

(Konec.)

Svainsen terdi, da celó kušarji ljubijo godbo. — Majhni kušarji (*Lacerta agilis*) so v južni Evropi tako razširjeni, da se jih lep poletni dan lahko sto skupaj na skalah dobi, ki se grejejo ali pa lové merčese. V Siciliji in na otoku Malta jih je zeló veliko, in prav lepi so. Njih navada, da glavo na stran nagnejo in neka povest od pazljivega kušarja, katero sem v „Tausend und eine Nacht“ bral, me je prva navodila, da sem začel pesmico peti, da bi videl, kako se bodo te živalice obnašale. Namesto, da bi bili po njih navadi bežali, postali so mirni, in nagnili so glavo na stran, da bi vsaj nobenega glasú ne zgrešili. Čim žalostnej je pesmica donela, tim večja je bila njih pazljivost, in ako sem žvižgal, prišli so tako blizo, da bi jih bil lahko z roko vjel. Ko smo enkrat to